

On són els homes a les formacions feministes?

L'Economia Social i Solidària (ESS) ha crescut durant les darreres dècades amb un horitzó compartit: una proposta col·lectiva per construir alternatives reals als models econòmics capitalistes, patriarcal i extractivistes. No es tracta només d'una altra manera de produir o consumir, sinó de repensar com ens organitzem, com ens relacionem i com posem la sostenibilitat de la vida —en totes les seves dimensions— al centre.

Aquesta voluntat transformadora ha situat els **feminismes** en un lloc destacat dins de molts espais de l'ESS. Hem parlat de cures, de justícia econòmica, de democràcia interna i d'inclusió. Hem generat metodologies, hem impulsat formacions i hem construït marcs col·lectius per repensar el poder i les estructures. Enmig d'aquests avenços, ens toca aturar-nos i preguntar-nos: **Qui hi participa realment d'aquest procés?**

Des de Coòpolis creiem que tota aquesta voluntat transformadora ens exigeix, com a moviment, capacitat d'autocrítica i coherència interna. I és des d'aquí que plantejem la importància de **revisar els nostres marcs de participació i les pràctiques quotidianes que sostenen** —o limiten— **aquesta transformació**. Fins a quin punt estem disposades i disposats a qüestionar les pràctiques internes dels nostres propis espais i col·lectius de l'ESS? Dit amb altres paraules: ens estem aturant a analitzar amb prou profunditat què vol dir realment transformar?

La participació dels homes en les formacions feministes

La transformació que defensem no pot ser només discursiva: ha de ser compartida i qüestionada des de dins. Per fer-ho necessitem eines, però també honestetat. Per això, proposem mirar amb més deteniment una realitat que s'ha anat repetint en els últims anys: **la participació dels homes cis en les formacions feministes**.

És coherent que la construcció d'un model econòmic basat en la cura i la corresponsabilitat es faci sense la implicació i l'interès de la meitat del teixit cooperatiu?

Una anàlisi crítica dels darrers anys evidencia una paradoxa que no podem ignorar: malgrat l'aposta declarada per la perspectiva feminista com a eix central del projecte transformador de l'ESS, **la participació dels homes cis en els espais de formació i reflexió feminista continua sent escassa**, gairebé testimonial. Volem preguntar-nos el perquè. Què passa quan només hi ha tres homes en una formació sobre masculinitats, cures o gènere? Quins mecanismes s'activen perquè aquestes responsabilitats caiguin en dones i dissidències? Cal revisar quins imaginaris arrosseguem sobre qui ha de transformar què i preguntar-nos: **és coherent que la construcció d'un model econòmic basat en la cura i la corresponsabilitat es faci sense la implicació i l'interès real de la meitat del teixit cooperatiu?** Aquesta afirmació no pretén ser una crítica, sinó una invitació. No es tracta només de cobrir una quota simbòlica de participació, sinó de comprendre que **sense la implicació activa de tothom no hi ha transformació possible**.

Diversos estudis i observacions empíriques han evidenciat que **els espais de reflexió sobre gènere, cures i feminismes dins de l'ESS estan altament feminitzats**. Segons dades recollides pel [Cercle d'Economies Feministes de Coòpolis](#) entre els anys 2020 i 2024, gran part de les persones assistents a les nostres formacions s'identificaven amb el gènere femení, amb una participació masculina clarament inferior. En concret, l'any 2019 - 20, el 59,46% de les persones participants van ser dones i el 27,38%, homes. Un total de 221 persones, l'equivalent al 13,15%, no van marcar la casella corresponent al gènere. L'escenari es repeteix en els anys posteriors. El 2020 - 21, la participació femenina va tornar a ser considerablement més elevada que la masculina: un 58,01% en vers un 29,66%. Els períodes del 2021 - 22 i el 2022 - 23 aglutinen un dels percentatges més alts quant a la participació de dones i dissidències: 69,41% i 66,85%, respectivament. El darrer any, corresponent al 2023 - 24, conclou amb una participació femenina del 60,5%, una participació masculina del 28,3% i un total d'11,08% persones que s'identifiquen amb el gènere no binari (la xifra més alta de tot el lustre pel que fa a aquesta casella). Resultats que indiquen un símptoma clar de desequilibri en la corresponsabilitat transformadora i una sobrecàrrega feminitzada que es trasllada a altres aspectes del cooperativisme.

Des de Coòpolis pensem que les formacions feministes són una via imprescindible per compartir coneixement, revisar privilegis i implicar també els homes cis en les tasques conscients del dia a dia. Si els espais de decisió estan ocupats per persones que no participen en formacions feministes, les polítiques d'igualtat i d'equitat no es desplegaran amb la profunditat necessària. **Qui decideix ha d'estar format/da. La no-participació masculina té conseqüències reals tant en les polítiques que s'implementen, com en els seus efectes pel que fa a la distribució dels rols de gènere.** Alhora, les formacions han de ser tant un espai per començar processos com per consolidar-los, una porta d'entrada i sortida a la transformació real. I és que, com puntualitza la Neus Andreu de Fil a l'Agulla a l'article ['Els homes no es formen en facilitació'](#): "En aquests temps que estem vivint, en què les violències masclistes segueixen a l'ordre del dia, el món necessita més homes capaços de seure al foc del conflicte".

Les formacions feministes són una via imprescindible per compartir coneixement, revisar privilegis i implicar també els homes cis en les tasques reproductives, de cures o de sosteniment emocional.

En aquesta línia, Coòpolis ofereix la formació ['Pràctiques feministes per a homes cooperativistes'](#) aquest 16 de juliol impartida per l'equip de [Fil a l'Agulla](#). Una primera oportunitat per posar-se les piles en harmonia amb aquesta reflexió col·lectiva, ja que pensem que els homes i les masculinitats són una part imprescindible per a la transformació social. Aquesta és, doncs, una jornada que vol compartir bones pràctiques i ser un espai d'escolta per a continuar repensant el paper dels homes en aquesta tasca i dins del món cooperatiu.

Però l'acció col·lectiva no acaba aquí. Seguirem al setembre, sent aquest un mes d'inicis i nous reptes. I no parlem només de preparar la tornada a la feina o d'apuntar-se al gimnàs amb bones intencions. Parlem de quelcom molt més revolucionari: implicar-se de debò en la transformació feminista de

l'Economia Social i Solidària. Perquè els feminismes són cosa de tots. Perquè una organització feminista és una organització saludable. I perquè qüestionar-se els privilegis també és alliberador.

Des de Coòpolis llancem la crida **#FormatPerTransformar**: una invitació a deixar enrere les excuses i **entendre la formació feminista com una responsabilitat col·lectiva**. Companys del cooperativisme, aquest nou curs, pregunteu-vos: esteu preparats per formar-vos... i transformar-vos?

Formació: 'Pràctiques feministes per a homes cooperativistes'

Si vols començar a posar fil a l'agulla a la transformació de l'ESS t'animem a inscriure't a la formació 'Pràctiques feministes per a homes cooperativistes':

- 16 de juliol, 15 a 17 hores.
- En format 100% online.
- Inscripcions a <https://www.bcn.coop/formacio/practiques-feministes-homes-cooperativistes/>.

Ens veiem al setembre amb una campanya activa des de l'Instagram de **@coopolis_bcn**.